

koalicja
ratujmy
rzeki

NAUKA DLA PRZYRODY

Konferencja

Rzeki

dla zrównoważonego rozwoju

Warszawa, 25 listopada 2017

koalicja
ratujmy
rzeki

koalicja
ratujmy
rzeki

NAUKA DLA PRZYRODY

Co nam mówi ryba?

Artur Furdyna

koalicja
ratujmy
rzeki

TAIMEN

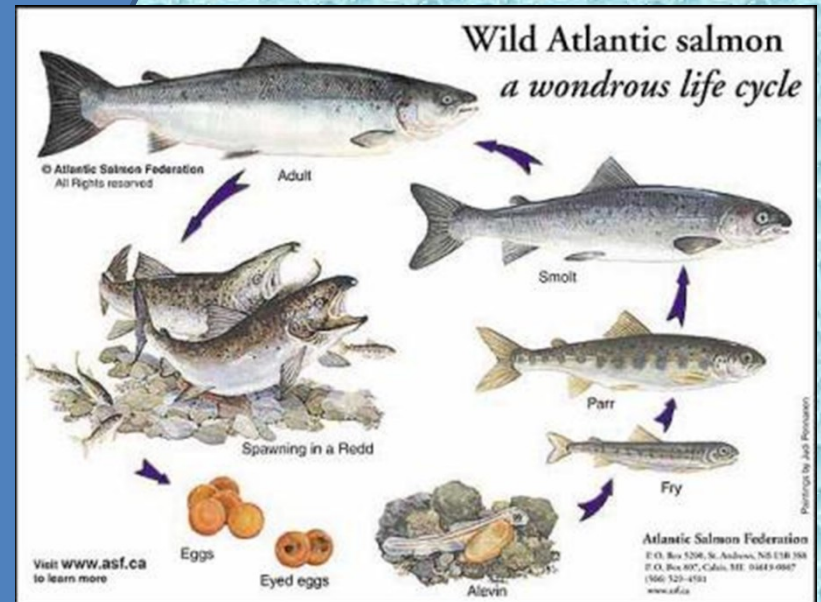
Coalition Clean Baltic
FOR PROTECTION OF THE BALTIC SEA ENVIRONMENT

Narwany BIEBRZYK
www.biebrzyk.pl

BAŁTYK

ZALEW SZCZ.
ODRA

DORZECZE= TARLIKA

W naturalnej rzece ryby nie mają problemów

Swoboda migracji

Mit czystej energii z wód płynących

Z przekształconych, monottonnych koryt znikają zespoły gatunków istotnych dla poziomu samooczyszczania

Przekształcenia cieków:

- Redukcja różnorodności morfologii koryt
- Podniesienie mocy strumienia
- Odcinanie terasy zalewowej
- Łącznie istotna redukcja poziomu samooczyszczania oraz znaczny wzrost transportu rumowiska

Stopień zagrożenia słodkowodnej ichtiofauny Polski:

Czerwona lista minogów i ryb - stan 2009

Witkowski A , Kotusz J. , Przybylski M.

Chrońmy Przyrodę Ojczyzn

Rocznik

2009

Aktualnie na terytorium Polski najbardziej zagrożonych jest 37 taksonów minogów i ryb. W najwyższych kategoriach (EXP, EW, CR) znajdują się gatunki anadromiczne (**jesiotr ostroń** *Acipenser oxyrinchus*, **łoś** *Salmo salar*, **minóg morski** *Petromyzon marinus*, **parposz** *Alosa fallax*, **aloza** *A. alosa*, **certa** *Vimba vimba*, **ciosa** *Pelecus cultratus*, **minóg rzeczny** *Lampetra fluviatilis*) oraz **głowacica** (*Hucho hucho*). W kategoriach EN i VU jest 12 gatunków o specyficznych wymogach środowiskowych (**strzebla błotna** *Eupallasella percnurus*, **piekielnica** *Alburnoides bipunctatus*, **minóg ukraiński** *Eudontomyzon mariae*, **minóg strumieniowy** *Lampetra planeri*, **kielb białopłetwy** *Gobio albipinnatus*, **różanka** *Rhodeus sericeus*, **koza złota bałkańska** *Sabanejewia balcanica*, **koza z. bałtycka** *S. baltica*, **piskorz** *Misgurnus fossilis*, **stynka** *Osmerus eperlanus*, **głowacz białopłetwy** *Cottus gobio* i **pręgopłetwy** *C. poecilopus*). **W grupie gatunków niezagrożonych (LC) znajduje się zaledwie 19 gatunków, co stanowi 29,7 % rodzimej ichtiofauny.** Obejmuje ona gatunki o niewielkich wymaganiach środowiskowych i tolerujących zanieczyszczenia wód.

Jesiotr atlantycki

Acipenser oxyrinhus

Historia ostatnich znanych przypadków połowów jesiotra w Zalewie Szczecińskim i Odrze:

Trzebież 1956

1962 Stączyn

15.04.1971 na Redze w Mrzeżynie dł. 145 cm

Dolna Odra 380 cm (źródło mgr Jerzy Zommer).

Rozwój żeglugi a funkcje ekologiczne rzek

Obecny poziom żeglugi pozwala
zachować funkcje ekologiczne

Strefa przybrzeżna świadczy wiele usług, w tym obszar rozrodczy i podchowowy

Znaczna część obszaru w dolinie dolnej
Odry to rozległe, podmokłe,
potorfowiskowe łąki=

- 1 ha łąki nadrzecznej jest w stanie przyjąć 1,2 kg fosforu i 1,5 kg azotu dziennie.
- Średni koszt neutralizacji / ograniczenia emisji tych substancji przez człowieka wynosi 5 Euro/kg dla azotu i 10 Euro/kg dla fosforu
- 1 ha łąki nadrzecznej wykonuje usługę wartą 19,5 Euro dziennie

Większe statki = istotne zmiany
obszaru

Budowa istotnie szerszego i głębszego kanału wymusza techniczne zabezpieczenie brzegów

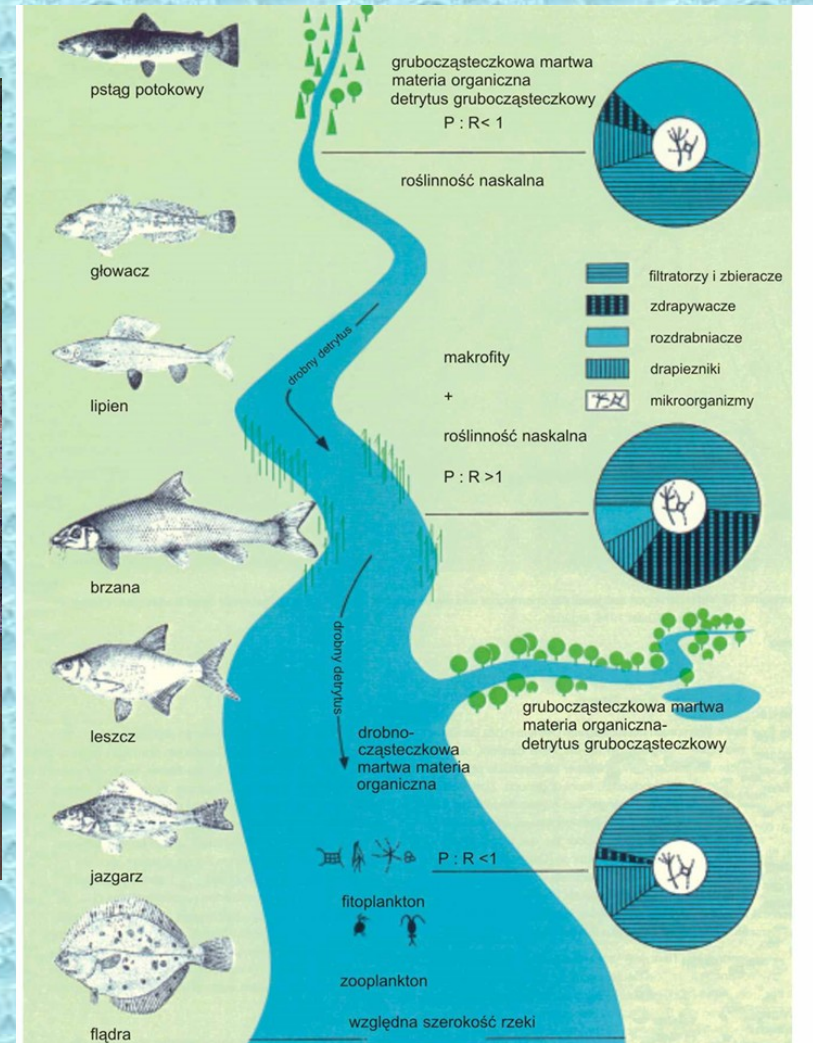

Nieuchronne skutki:

- likwidacja wielu hektarów tarlisk oraz siedlisk przyrodniczych
- Sprzeczna z celami RDW likwidacja swobody migracji
- Wzrost ładunku nutrientów do Zalewu Szczecińskiego i Bałtyku= eutrofizacja= zagrożenie dla dobrze prosperującego biznesu turystycznego oraz rybołówstwa

„Gdy ryby wymierają, Człowiek jest w niebezpieczeństwie”

prof. Krzysztof Skóra

Rys. 2.5: Koncepcja ciągłości rzeki: przemiany strukturalnych i funkcjonalnych charakterystyk wód płynących z biegiem rzeki (za Bavarian Regional Office for Water Management, 1987) P = produkcja pierwotna, R = oddychanie, P/R= stosunek produkcji pierwotnej do utleniania (literalnie w tekście: oddychania przyp. tłum)

Dziękuję za uwagę